

Werknemers willen vrijheid, werkgevers vooral houvast: het Kantoor van de Toekomst omarmt hun soms tegengestelde belangen. *Embracing Independence* is de titel van de visie op het Kantoor anno 2012, die Gispén en zes andere gelijkgestemde partners op de internationale tentoonstelling Living Tomorrow in Amsterdam hebben ontwikkeld. Onder de naam Balanskantoor is deze visie vormgegeven. Het bijzondere van dit concept is niet alleen een vernieuwende visie op, en producten voor het werken van toekomst. Maar ook het Kantoorforum: een nieuw samenwerkingsverband tussen Gispén en andere participanten van Living Tomorrow. *Embracing Independence* is de visie waarin Gispén, LogicaCMG, HP, Philips, 3M, Van Geel Legrand en Douwe Egberts elkaar hebben gevonden.

Kantoorgebruikers treffen elkaar over enkele jaren wellicht in de Metaplace; een overkapt ontmoetingsplek, een combinatie van zakelijkheid en geborgenheid. Metaplace is tegelijkertijd een intelligent kastensysteem, dat weet wat hij opbergt, virtuele en fysieke opbergruimte. De Picknick-Desk slaat een brug tussen werken binnen en buiten. Op de T-Desk komen communicatiestromen van het werk en privé samen. Via een webcam kunnen kantoorgebruikers contact maken met hun collega's, maar ook met de kinderen thuis. De T-Desk is een heel persoonlijke werkplek: op het moment dat de gebruikers zich via de computer identificeren, stelt de T-Desk zich af op hun lichaamsmaten. De gebruiker stelt ook de hoeveelheid en de kleurbeleving van de verlichting naar behoefte in.

Gedeelde belangen

Embracing Independence komt voort uit het spanningsveld tussen vrijheid en houvast, dat het Kantoorforum bij bedrijven en organisaties signaleert. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de groei van tijdelijke arbeidscontracten en 'outsourcing'. Zo stellen werkgevers zich in op de complexe, snel veranderende en grillige wereld-economie. Bij werknemers spiegelt zich dit spanningsveld in hun behoefte aan deeltijdsarbeid en flexibele werktijden. Ook het contrast individu versus collectief speelt bij organisaties. Werkgevers delegeren verantwoordelijkheid in de vorm van telewerken thuis, maar stimuleren tegelijkertijd teamverband en virtueel samenwerken. Werknemers zoeken veel eigen verantwoordelijkheid, maar ook saamhorigheid met hun collega's. Volgens het Kantoorforum gebeurt werken daar waar werkgever en werknemer elkaar in hun belangen vinden. Vrijheid en controle, individu en groep bestaan naast elkaar en houden elkaar in balans. Voor het Balanskantoor heeft het Kantoorforum vier kerneigenschappen van werken geformuleerd, die werkgevers en werknemers met elkaar delen. John Venneman, manager Creating & Marketing van Gispén: "Wij den-

LIVING TOMORROW

ken dat de begrippen gedeelde Kennis, fysieke en mentale Mobiliteit, Feedback en Structuur voor organisaties en voor individuele werknemers de komende jaren steeds belangrijker worden. Met ontwerp bureau KvD zijn er op basis hiervan nieuwe soorten werkconcepten ontwikkeld. De uitdaging was onze gezamenlijke expertise en vakmanschap op elkaar te laten aansluiten."

Zo verbinden de kantoorconcepten en inrichting van Gispen zich met beeldschermen en verlichtingsystemen van Philips en elektronische presentatiemiddelen en kantoorbenodigheden van 3M. LogicaCMG brengt ICT-dienstverlening in, Van Geel Legrand de producten en systemen voor installaties en informatienetwerken. HP levert pc's, monitoren, servers, printers, routers en diensten. Douwe Egberts completeert de samenwerking met zijn koffievoorzieningen.

Venneman: "Elk productconcept van het Kantoorforum is terug te brengen op de vier kerneigenschappen van werken. Bij sommige producten ligt het accent meer op gedeelde Kennis, de andere meer op Structuur."

Kennis delen kan bijvoorbeeld op de T-Desk, een flexplek, achter de Thin Client kan iedereen inloggen. De kennis is op de server opgeslagen en kan uitgewisseld worden. Niet alleen feitelijke kennis, ook lichaamstaal

door middel van de webcam. Via de Pocket pc of PDA en RFID wordt de hoogte afgesteld op de gebruiker. Dit zorgt ervoor dat hij ergonomisch verantwoord kan werken." De Metaplace is de ontmoetingsplek waarin de kernbegrippen het meest zijn uitgebalanceerd. In de overkapping zijn verlichting en bekabeling geïntegreerd. In de U-vormige elementen zijn opbergen, printen en zitten samengebracht. In dit intelligente kastensysteem vallen veel werksoorten samen, maar het biedt ook ruimte om te relaxen en informeel te communiceren met een kopje koffie. Venneman: "Bij Metaplace kun je niet zien waar het product van de ene partner begint en dat van de ander eindigt. Hierin toont zich de meerwaarde van onze gezamenlijke inzichten."

Totaalinrichting

Venneman: "Toen wij tweeënhalf jaar geleden begonnen bij Living Tomorrow, bleek dat andere participanten vaak dezelfde visie hadden op het werken in de toekomst. In onze werkwijzen zaten ook veel overlappingsen. Met de integrale benadering van het Kantoorforum wordt het begrip totaalrichting op een hele andere manier ingevuld. Dit betekent nu meer dan alleen concept en inrichting van het hele kantoor samen met afzonderlijke partners. Totaalinrichting is nu ook het bedenken en realiseren van gezamenlijke producten."

Het Kantoorforum werkte de vier kernbegrippen verder uit tot een concept voor het Balanskantoor, bestaande uit zes zones voor de verschillende individuele en collectieve werksoorten. In combinatie met de nieuwe werkplekken ontstonden de volgende combinaties:

Wij & informeel samenkomen in de Metaplace

Wij & flexibel afzonderen in de mobiele privé-werkplek The Box

Wij & effectief communiceren aan de Reflex emotietafel

Ik & gepersonaliseerd werken aan de T-Desk, deze flexplek is volledig aangepast aan de persoonlijke voorkeuren en instellingen van de gebruiker

Ik & intuïtief creëren aan de dynamische werkplek Sum en aan het veerkrachtige, zachte tafelblad ElasTop

Ik & onderweg werken op de Picknick-Desk en het mobiele werkstation Scoot

Het bijzondere van het Balanskantoor en de hieruit voortvloeiende producten is dat traditionele grenzen tussen functies, ruimtes en werkplekken steeds meer verdwijnen. Een ontmoetingsplek, zoals de Metaplace kan tegelijkertijd archief en werkplek zijn. De Picknick-Desk verenigt de tegenstellingen binnen en buiten. Werkplek en ruimte vallen samen in de mobiele privé-werkplek The Box. En rationele en zakelijke aspecten vermengen zich met emotionele en private elementen in de T-Desk.

Venneman ziet de nieuwe ontwikkelingen die het Kantoorforum neerzet, vooral als een aanscherping van wat er al gebeurt op het kantoor. Hij verwacht niet dat op korte termijn het werk zelf heel erg anders zal worden. "We blijven naar kantoor gaan en papier gebruiken; het paperless office zal er niet komen, ook al stijgt de hoeveelheid digitale informatie veel sterker dan de papieren documentatie. Het Kantoorforum heeft gewerkt aan nieuwe ideeën over de uitvoering en ondersteuning van het werk, want die zullen wel veranderen. Deze visies, die we samenvatten met *Embracing Independence* zullen we de komende maanden gezamenlijk uitdragen in workshops over nieuwe vormen van werken in 2012." >

Gispen en haar partners op Living Tomorrow

Kantoor anno 2012: juiste balans tussen vrijheid en samenwerking

Partners van het Kantoorforum over de samenwerking en het Kantoor van de Toekomst

22

Frans Spijkers, marketing manager Van Geel Legrand

Als onderdeel van het Kantoorforum hopen wij te bereiken dat we als elektrotechnische fabrikant eerder betrokken raken bij de inrichting van organisaties in een specifieke kantoorruimte.

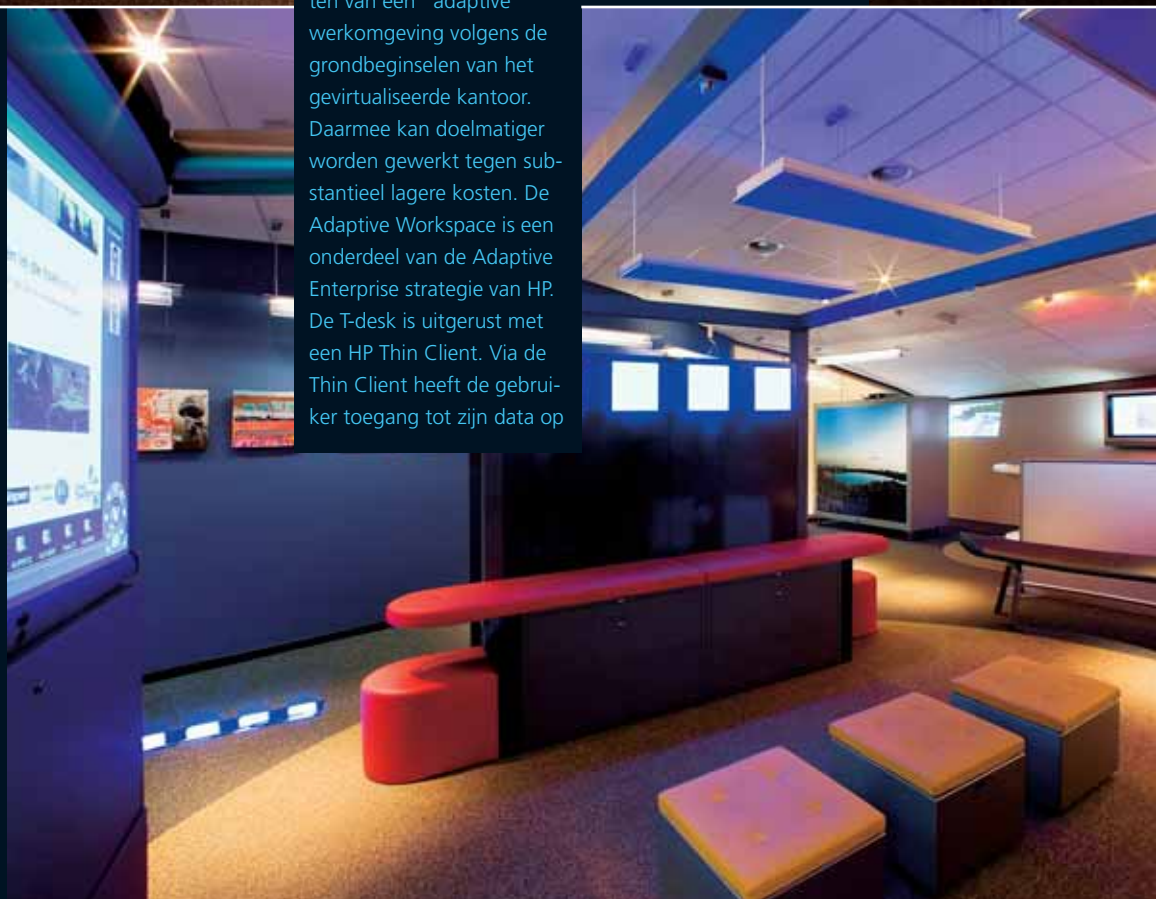
De elektrotechnische installatie neemt een steeds belangrijkere positie in het gebruik van de kantoorruimte binnen de context van veiligheid, duurzaamheid, besparing van energiekosten en flexibiliteit. Dat gebeurt bij nieuwbouw of renovatie, zowel bij commerciële organisaties als (semi-)overheid. Verscheidene disciplines, nu verenigd in het Kantoorforum, kunnen u vroegtijdig de individuele gebruikersbehoeftes en de doelstellingen van de organisatie toetsen. Zo ontstaat er een integrale oplossing die voldoet aan de eisen van de gebruiker. Te vaak wordt voorbijgegaan aan de integratie van hardware, kantoormeubilair, elektrotechnische installatie en corporate imago.

Wij hopen samen met het Kantoorforum een unieke symbiose van deze verschillende disciplines aan te bieden, met het Kantoor van Toekomst op Living Tomorrow als inspiratiebron. Daarin worden enkele integrale elektrotechnische oplossingen getoond, zoals automatisering van het gebouw, verlichting, data-netwerken, kanalisatiesystemen en schakelmateriaal. Binnen het Kantoorforum kunnen we laten zien wat de symbiose tussen de verschillende marktpartijen kan betekenen. Het is geen statisch concept, maar een plek die hopelijk zorgt voor inspiratie en discussie, en leidt tot nieuwe inzichten en ideeën.

Paul Herijgers, PSG marketing HP

Wij vinden dit een heel goed initiatief van Living Tomorrow. Het belang voor HP is om een totaaloplossing aan bedrijven te presenteren. Dat is wat de klant vraagt. De gezamenlijke visie van het Kantoorforum sluit aan bij de Adaptive Workspace van HP: het volledig inrichten van een "adaptive" werkomgeving volgens de grondbeginselen van het gevirtualiseerde kantoor. Daarmee kan doelmatiger worden gewerkt tegen substantieel lagere kosten. De Adaptive Workspace is een onderdeel van de Adaptive Enterprise strategie van HP. De T-desk is uitgerust met een HP Thin Client. Via de Thin Client heeft de gebruiker toegang tot zijn data op

de HP Proliant server. De hoogte van de tafel wordt op de gebruiker afgestemd via een HP iPAQ Pocket pc. Voor de Metaplace heeft HP een Multi Functionele Printer geleverd met de HP auto-store oplossing. Met deze oplossing wordt een document gescand, metatags meegegeven en direct in het digitale archief geplaatst.

Remke Bouwman,
communications
LogicaCMG

Vanuit de gezamenlijke visie hebben we een nieuw kantoor weten neer te zetten, dat meer is dan de visies van de afzonderlijke participanten. De inrichting is nu een geïntegreerd geheel, vanuit de expertise van iedere participant. Daarnaast biedt het een platform om gezamenlijk partijen uit te nodigen om met ons mee te denken over het en hún kantoor van de toekomst.

LogicaCMG gelooft dat het werken in de toekomst geen locatiegebonden activiteit is. Aan de andere kant blijft de behoefte van het individu bestaan om te behoren tot een groter geheel. Het toegang hebben tot informele contacten en informatie, het opslaan en delen daarvan worden steeds belangrijker. Informatietechnologie heeft een belangrijke rol om dit te verwezenlijken.

Voor de Megaplace heeft LogicaCMG de archiveringsdemo gerealiseerd. Via de computer kun je naast het digitale document ook papieren documenten opvragen. De computer vraagt om je vingerafdruk en geeft daarna autorisatie. Dan wordt aangegeven of het document in de archiefkast aanwezig is en zo ja, in welke lade. Zodra het document eruit wordt genomen, registreert de computer door wie, wanneer en welk document is meegenomen. In deze demo is RFID gecombineerd met biometrie-technologie. Daarnaast heeft LogicaCMG Live Communication Server in de T-Desk geïmplementeerd, een Microsoftoplossing. Hierdoor kan een werknemer op een andere locatie werken, terwijl hij wel de beschikking heeft over zijn persoonlijke instellingen en gegevens. Tegelijkertijd kan op een eenvoudige wijze verbinding worden gelegd in beeld en geluid met collega's of het thuisfront.

Anja Swartouw,
directeur kantoor- en
consumentendivisie 3M

Onze geïntegreerde visie in het Kantoorforum heeft al een eerste contact voor een gezamenlijk project opgeleverd. Wij ervaren het als erg inspirerend om in het kader van het Kantoorforum na te denken over oplossingen voor het Kantoor van de Toekomst. Dat zal in onze visie niet paperless worden. En werken zal werken blijven. Met de toenemende werkdruk zal het zoeken naar een balans tussen hard werken, plezier en gemak op het werk echter belangrijker worden.

Hieraan levert 3M graag een bijdrage, bijvoorbeeld in de Metaplace. Daarin hangt een digitale walldisplay, waarmee je met collega's op een andere locatie kunt vergaderen zonder in de auto te hoeven stappen. Je kunt al vergaderend gezamenlijk werken aan dezelfde documenten. Daardoor wordt werken makkelijker en minder intensief.

Zo zal 3M, die al op elk bureau in Nederland vertegenwoordigd is, in de toekomst allerlei producten ontwikkelen die het werk

Wilbert Elissen,
salesmanager bij Philips

De geïntegreerde visie van het Kantoorforum levert veel meer kennis en kunde op over de toekomst van het kantoor. We komen nu met andere organisaties en bedrijven in contact dan in onze afzonderlijke netwerken. We zijn met een gezamenlijke visie ook veel interessanter voor die partijen.

Binnen het Kantoorforum hebben wij verlichtingsystemen en beeldschermen ingebracht, maar zouden dit verder willen uitbreiden met integrale regelsystemen. Zodat in een gebouw klimaat, kunstmatige en natuurlijke verlichting, inbraak- en brandbeveiliging centraal

bestuurd kunnen worden. Voor het Kantoor van de Toekomst richten wij ons op de ontwikkeling van persoonsgebonden identifiatie- en regelsystemen. Over enkele jaren kom je het kantoorgebouw binnen en identificeer je jezelf, waarna je op een flatscreen wordt verwelkomd. Er staat automatisch een lift klaar die je naar de juiste etage brengt, en op je werkplek aangekomen, staan al je persoonlijke instellingen al op je scherm. Het lijkt ons erg interessant om daarmee met de partners van het Kantoorforum verder te gaan.

Tijdens de workshops van het Kantoorforum in december leggen we deze en andere visies graag voor aan bedrijven, banken, ziekenhuizen en overheidsinstellingen. Uit deze interactie verwachten wij weer allerlei nieuwe ideeën te kunnen destilleren. Ook dat is de meerwaarde van het Kantoorforum.

optimaliseren en op een plezierige manier organiseren. De werkplek moet ook leuk zijn. Daarom kun je in de Metaplace gezellig koffiedrinken en een webstrea te bekijken. Dit is een voorbeeld van een kantooroplossing waarin de vrijheid voor werknemers samen gaat met een gestructureerde werkomgeving.

